

Vilhelmina kommun

info@vilhelmina.se

2019-12-18

1 (20)

Dnr-SI 2019:5765

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Volgsjö
skola F-3 i Vilhelmina kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Volgsjö skola F-3 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Volgsjö skola F-3 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *hög utsträckning* skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i *flera delar* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Det samlade arbetet med att skapa studiero på skolan behöver utvecklas. Personalen ska ha möjligheter att lära av varandra, få en samsyn, utveckla gemensamma strategier för att skapa och upprätthålla studiero samt, utvärdera om de insatser som genomförs ger önskvärd effekt.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 3 augusti 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se , eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:5765) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr *i hög utsträckning* skolans utveckling.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att rektorn på ett systematiskt sätt utvecklar verksamheten genom att kontinuerligt följa upp och analysera utbildningens resultat. Det gäller såväl kunskapsresultat, resultatet av arbetet med värdegrundsfrågor som arbetet med att skapa trygghet och studiero. Utifrån analyserna och de utvecklingsområden som identifierats genomför rektorn utvecklingsinsatser och fördelar resurser för detta.

Det framgår vidare att rektorn, inom ramen för värdegrundsarbetet, leder och styr ett medvetet jämställdhetsarbete för att alla elever ska ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn skapar bland annat goda förutsättningar för lärarna att samverka med varandra och med elevhälsan. Rektorn försäkrar sig också om att lärarna tillämpar skolans arbets- och förhållningssätt samt att ett kollegialt lärande sker som ger avtryck i undervisningen. Lärare som eventuellt saknar behörighet eller är nyanställda får stöd och en god introduktion i arbetet vid skolan.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningarna för varje del som granskats inom området.

Rektorns ansvar för uppföljning, analys och utveckling av undervisningen

Rektorn skapar en god grund för utvecklingen av undervisningen genom att följa upp och analysera kunskapsresultat, resultatet av arbetet med värdegrundsfrågor samt arbetet med att skapa trygghet och studiero. Kvalitetsarbetet är systematiskt och sker kontinuerligt under läsåret där lärarna och elevhälsan också deltar. Skolan följer en planering för året som innehåller avsatta tider för konferenser, elevhälsoteamsmöten, uppföljning av undervisningen och uppföljning gentemot planen mot diskriminering och kränkande behandling. Skolans kunskapsresultat, i form av omdömen och lärarnas bedömningar gentemot kunskapskraven i samtliga ämnen samt resultaten på nationella ämnesprov, sammanställs. Därefter analyserar rektorn, tillsammans med lärarna och elevhälsan, hur verksamhetens förutsättningar och undervisningens genomförande förklarar och påverkar resultaten samt beskriver hur resultaten skulle kunna bli bättre. Rektorn följer också upp resultaten avseende skolans arbete med värdegrundsfrågor och arbetet med att skapa trygghet och studiero. Underlag för detta är elevenkäter, diskussioner i skolans trygghetsteam och med lärare samt analyser som dragits efter skolsköterskans och, i viss mån, kurators samtals med elever. Resultaten analyseras sedan med fokus på olika årskurser, klasser men också

uppdelat för pojkar och flickor. Detta framkommer i intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn samt inskickad dokumentation.

Eftersom skolenheten endast har elever upp till årskurs 3 finns inte någon officiell statistik över kunskapsresultat. Skolan dokumenterar emellertid måluppfyllelsen i skolans alla ämnen. Enligt skolans egna uppgifter för läsåret 2018/19 varierade andelen elever med minst godtagbara kunskaper från 73 procent i matematik till 98 procent i engelska, bild samt idrott och hälsa. Den resultatbilden stämmer också överens med skolenhetens resultat på de nationella proven i matematik och svenska för årskurs 3 samma läsår.

Utifrån analyserna och de utvecklingsområden som identifierats genomför rektorn utvecklingsinsatser och fördelar resurser för detta. Skolan har bland annat infört ett flerlärarsystem för att möjliggöra att, på olika sätt beroende på förutsättningar och behov, dela klasserna i grupper utifrån pedagogiska överväganden. Som ett led i detta har skolan också frångått ett tidigare system där elever med egna resurspersoner mestadels arbetade utanför klassrummet till att resurspersonerna nu istället finns med i klassen. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer noterades att upp till fyra personal kan vara involverade i en lektion med cirka 20 elever. När det gäller utvecklingsinsatser med koppling till de aktuella kunskapsresultaten har en satsning på språkutvecklande arbetssätt genomförts och enligt rektorn börjat visa positiva resultat. Vad gäller matematikämnet har också utvecklingsinsatser planerats in med bäring på att förändra undervisningen där förstelärarna har fått ett särskilt uppdrag att arbeta vidare med detta. Några effekter har dock ännu inte hunnit märkas på resultaten.

Skolans arbete med jämställdhet

Granskningen visar att rektorn, som en del av värdegrundsarbetet, på ett planerat och medvetet sätt leder och styr arbetet med läroplansmålen kring likvärdig utbildning och jämställdhet. Eleverna uppger att de för det mesta inte uppfattar att det är någon skillnad på att vara pojke eller flicka på skolan men att det ibland kan komma kommentarer som "du kastar som en tjej". Lärarna och elevhälsan uttrycker samma bild och ger liknande exempel och beskriver då att de "griper tillfällena" och diskuterar detta med eleverna. Vid sidan av att personalen agerar när situationer uppstår finns också ett planerat värdegrundsarbete på skolan sedan några läsår tillbaka. Rektorn, som tillträdde sin tjänst vid läsårets början, beskriver i intervjun att hon ännu inte hunnit följa upp lärarnas arbete i detalj men ser dessa frågor som viktiga på flera sätt. Rektorn uttrycker att det inte enbart handlar om att förmedla värdegrundsfrågor till eleverna utan att det minst lika mycket handlar om att utveckla ett förhållningssätt

som personal. Ju mer ett sådant förhållningssätt utvecklas desto bättre blir man också på att analysera och förklara varför olika resultat ser ut som de gör. Det gäller såväl kunskapsresultat som resultat kopplade till värdegrundsarbetet. Rektorn säger att man till exempel inte kan förklara resultat med att "pojkar mognar senare" och stanna vid det utan det måste handla om att genomföra förändringar i undervisningen. En insats för att utveckla arbetet inom detta område ytterligare är en kommande fortbildningssatsning med inriktning mot "normbildning". Lärarna uttrycker samma bild som rektorn vad gäller förhållningssätt och ger ett exempel som förvisso kan tyckas enkelt men som lärarna menar gett konkreta och bra resultat. Det är att man på skolan gjort ett aktivt val att inte ha separata tjej-/killtoaletter och istället diskuterat med eleverna om varför toaletterna är separata på andra ställen och vad som krävs för att de inte ska behöva vara det.

Rektorns pedagogiska ledarskap

Rektorn leder och organiserar i hög grad det pedagogiska arbetet på skolenheten utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. På skolan finns det olika mötesforum i form av exempelvis arbetsplatsträffar, arbetslag, ämneslag, lokal samverkansgrupp, elevhälsomöten och trygghetsteam. Det finns en konferensplan som tydligt strukturerar tidpunkterna för de olika mötena och som beskriver syftet och innehållet för respektive möte. Rektorn beskriver att det finns fyra fasta konferenstider i veckan för all personal. Vissa av dessa tider har förutbestämt innehåll medan andra behandlar de frågor som är aktuella vid det tillfället. Respektive arbetslag har en så kallad arbetsenhetsträff en gång i veckan. För dessa träffar finns en bestämd dagordning och protokollet skickas sedan till rektorn. Under förra läsåret förändrades elevhälsomötena med syftet att gynna samarbetet mellan arbetslagen och elevhälsan genom att ge arbetslagen större och närmare tillgång till elevhälsans kompetenser. Specialpedagogen och specialläraren har som uppgift att förarbeta inkomna ärenden från lärarna och lyfter dem sedan vid möten där hela elevhälsan samt rektor och berörda lärare deltar.

Rektorn försäkrar sig om att lärarna tillämpar skolans arbets- och förhållningssätt samt att ett kollegialt lärande sker som ger avtryck i undervisningen. Detta sker bland annat genom att rektorn besöker lektioner och deltar vid vissa på förhand inplanerade möten tillsammans med lärarna. Rektorn diskuterar då med lärarna och ber dem att inkomma med förslag på lösningar på eventuella dilemman som sedan presenteras för rektorn. Genom detta förfarande främjar rektorn en organisation där professionen tillåts spela en aktiv roll samtidigt som rektorn får kännedom om i vilken mån det sker ett lärande i kollegiet samt kan försäkra sig om att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas.

Granskningen visar vidare att lärare som saknar behörighet eller är nyanställda får stöd och en god introduktion i arbetet vid skolan. Verksamheten är organiserad i tre arbetslag där andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen vid skolan var på samma nivå som genomsnittet i riket, som enligt Skolverkets officiella statistik var 80,9 procent läsåret 2018/19. Skolan skiljer därmed ut sig i positiv bemärkelse jämfört med genomsnittet för lägeskommunen som var 66,7 procent. Trots att andelen lärare som saknar behörighet alltså är förhållandevis låg har rektorn sett till att det finns rutiner för att ge lärare som börjar arbeta på skolan eller som saknar legitimation en introduktion och stöd i arbetet. Exempelvis får varje lärare som börjar på skolan tillgång till en introduktionspärm. Eftersom arbetslagen är aktiva och har goda förutsättningar för samverkan kan både introduktion och stöd ske naturligt i det dagliga arbetet. Vid betygssättning finns upparbetade och kända rutiner för sambedömning med legitimerad lärare i det fall en lärare saknar behörighet. Detta framgår av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn. Trots dessa rutiner som nu beskrivs som välfungerande angav den pedagogiska personalen ett lägre värde i skolenkäten¹ våren 2019 jämfört med genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter inom frågeområdet rutiner och då särskilt för påståendet "*på den här skolan finns rutiner för att handleda nyanställda lärare i arbetet*". Elevhälsan uppger att arbetet med att introducera nyanställda inte fungerade så bra under föregående läsår. Bland annat var informationen i introduktionspärmen inte uppdaterad. Rektorn som inte arbetat så länge på skolan uppger att lärarna är "extraordinärt bra" på att handleda varandra i arbets- och ämneslagen. I någon av de intervjuade lärargrupperna fanns en lärare som saknar behörighet. Hen kunde beskriva att hen fått en god introduktion och att ett gott stöd ges, främst av ämneskollegor i arbetslaget och då särskilt i bedömningsarbetet.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att Volgsjö skola F-3 i *hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Rektors ledarskap.

¹ I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal våren 2019 är indexvärdet för påståendet "*på den här skolan finns rutiner för att handleda nyanställda lärare i arbetet*" 3,1 vilket kan jämföras med 5,7 för samtliga medverkande skolenheter. Värdena går från 1 till 10, där ett högt värde indikerar en positiv uppfattning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar *i hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att undervisningen på Volgsjö skola F-3 ger eleverna goda möjligheter att nå läroplanens mål. Undervisningen är målfokuserad, varierad och har en tydlig struktur. Eleverna får ett stort stöd av lärarna för att förstå och komma vidare med sina arbetsuppgifter. Vidare framgår att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att undervisningen varieras och individanpassas för att ge eleverna stöd och utmaningar. Det framgår också att eleverna i undervisningen och i relation till sin ålder ges möjlighet att reflektera över det egna lärandet och påverka undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningarna för varje del som granskats inom området.

Målfokusering, struktur, variation och lärarstöd i undervisningen

Undervisningen vid Volgsjö skola F-3 är målfokuserad, strukturerad, och varierad. I samtliga intervjugrupper beskrivs att lektionerna följer en gemensam struktur där bland annat syftet med lektionerna presenteras och tydliggörs för eleverna. Lärarna beskriver att ett utvecklingsarbete skett under tidigare läsår med fokus på att utveckla arbetet med lektionsstruktur och målfokusering. I samband med det arbetet har skolan tagit hjälp av en lärarcoach som besökt lärarnas lektioner och sedan gett feedback och handlett dem i arbetet.

Vidare visar granskningen att eleverna får ett aktivt stöd av sina lärare så att de vet vad de ska arbeta med på lektionerna och förstår uppgifterna. Alla lärare skriver upp på tavlan vilka moment och uppgifter som lektionen ska innehålla. Den gemensamma lektionsstrukturen inklusive målfokusering var också något som kunde uppmärksammas vid de lektionsbesök som Skolinspektionen genomfört.

Lärarna organiserar och planerar undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar för att eleverna ska bibehålla sitt engagemang med skoluppgifterna. Ett exempel på detta är att lärarna har skapat så heterogena undervisningsgrupper som möjligt med avseende på könsfördelning, intresse och hur lätt eleverna har för olika ämnen. Lärarna beskriver att de vill att grupperna ska bestå av såväl elever som har lätt för skolarbetet och elever som, av olika anledningar, har svårare i skolarbetet.

Lektionerna innehåller många olika arbetsformer och arbetssätt. För att möjliggöra detta sker en stor variation av lektionsinnehåll och arbetsuppgifter där klassen ofta delas i mindre grupper och fördelas till olika rum för att utföra de olika uppgifterna. Som en framåtsyftande kommentar vill Skolinspektionen framhålla att en alltför stor variation av arbetsuppgifter, olika förflyttningar och personal som frekvent kommer och lämnar klassrummet kan riskera att "splittra upp" lektionerna i så många delar att eleverna inte får möjlighet att fokusera på att göra uppgifterna färdigt innan de ska påbörja nästa.

Motivation, stimulans och utmaning

Lärarna har höga förväntningar på eleverna utifrån elevernas kunskapsnivå och arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärarna uttrycker i intervjuer att de har en tro på att eleverna kan och vill lära sig och ger några exempel på hur de arbetar för att stärka elevernas motivation. Dels återkommer lärarna till organiseringen av klasserna i mindre grupper med så heterogen blandning som möjligt, dels trycker de på att tydlighet är en viktig faktor i detta arbete. Lärarna beskriver vidare att det finns elever på skolan som har svag egen motivation och att lärarna därför ser det som en viktig insats att lyckas höja elevernas motivation. I och med att skolan arbetar med ett flerlärarsystem kan lärarna också dramatisera och "spela teater" med varandra inför eleverna på ett medvetet sätt genom att, till exempel, en lärare ställer "konstiga frågor" till den andra läraren. När den läraren ska förklara för läraren som ställde frågan tar den hjälp av eleverna i förklaringen. Anledningen till detta är att motverka att eleverna inte vågar fråga eller på annat sätt visa att de inte förstår. Detta förfarande noterades också vid några av lektionsobservationerna där det också framgick att lärarna uppmuntrar eleverna att göra sitt bästa och att lärarna motiverar eleverna genom att ge positiv återkoppling på elevernas inspel och ansträngningar.

Lärarna anpassar också undervisningen till elevgruppen och ger stöd till elever som behöver det. I skolenkäten² skattar vårdnadshavare vårterminen 2019 det genomsnittliga värdet för båda frågeområdena "*Stimulans*" och "*Anpassning efter elevens behov*" något högre jämfört med genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter. Vid intervjuer med lärare framkommer att lärarna anpassar undervisningen för elever som behöver stöd och ger utmanande uppgifter till elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Anpassningarna kan exempelvis bestå av att erbjuda uppgifter med olika svårighetsgrad eller att läraren, som ovan nämnts, medvetet delar in eleverna i grupper eller placerar eleverna i klassrummet på ett genomtänkt sätt med fokus på inläring. Elever som däremot snabbt blir klara kan få extrauppgifter. De extrauppgifter som används är då ofta av fördjupande karaktär. Eleverna ger exempel på att de i NO kan få arbeta i ett häfte som innehåller frågor med svårare uppgifter inom det område de arbetar med för tillfället där frågorna ibland kan vara riktigt utmanande.

Elevers delaktighet och inflytande

Granskningen visar att eleverna görs delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande.

Eleverna uppger att de vid utvecklingssamtalen brukar diskutera hur de lär sig på ett bra sätt, men att det också förekommer sådana planerade diskussioner under lektionerna. Eftersom lärarna arbetar med en gemensam lektionsstruktur som fokuserar på måltydighet bidrar det också till att underlätta diskussioner med eleverna om de har nått dit de skulle och vilka arbetssätt och arbetsformer som fungerar bättre/sämre. Genom att eleverna ges möjlighet att utvärdera undervisningen så påverkar de också det kommande arbetet. Även lärarna ger dessa exempel och beskriver att de på ett medvetet sätt brukar gripa naturliga tillfällen som uppstår i undervisningen för att medvetandegöra eleverna om att de har lärt sig någonting. Lärarna återkommer till flerläraresystemet som en fördel vad gäller detta arbete, inte minst genom att risken minskar för att missa dessa tillfällen när de ges. Lärarna och rektorn beskriver att lärarna till stor del utgår från elevernas intressen och

² I Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare våren 2019 är indexvärdet för området "*Stimulans*" 7,2 vilket kan jämföras med 7,0 för samtliga medverkande skolenheter. För området "*Anpassning efter elevens behov*" är indexvärdet 7,7 vilket kan jämföras med 7,2 för samtliga medverkande skolenheter. Värdena går från 1 till 10, där ett högt värde indikerar en positiv uppfattning.

tidigare kunskaper när de planerar undervisningen och att eleverna, i relation till sin ålder, löpande ges inflytande. Rektorn tillägger att lärarna själva diskuterat hur de bättre skulle kunna medvetandegöra eleverna när de faktiskt har inflytande över undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att Volgsjö skola F-3 i *hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Undervisning.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i *flera delar* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att det bedrivs ett medvetet arbete på skolan för att eleverna ska känna sig trygga, där såväl främjande som förebyggande insatser för att skapa trygghet genomförs. Skolan arbetar delvis med att skapa studiero för eleverna, men studieron varierar mycket mellan olika klasser och lektioner och det finns behov av ett tydligare gemensamt förhållningssätt i arbetet med att studieron på skolan.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningarna för varje del som granskats inom området.

Skolans arbete med trygghet

Det bedrivs ett medvetet arbete på skolan för att eleverna ska känna sig trygga där såväl främjande som förebyggande insatser för att skapa trygghet genomförs.

Elevernas upplevelse av trygghet kartläggs årligen genom en kommungemensam enkät som elever och vårdnadshavare svarar på. Enligt intervjuer och inkomna dokument visade den senaste kartläggningen att tryggheten överlag är ganska bra men att det finns områden som skolan behöver arbeta med. Detta överensstämmer

ganska bra med resultatet av skolenkäten³ där pedagogisk personal skattar påståendet *"På den här skolan känner sig eleverna trygga"* ungefär i samma nivå som genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter. I kvalitetsarbetet från läsåret 2018/19 står nämnt prioriterade åtgärder som till exempel att arbetet med rastaktiviteter och platser som eleverna upplever som otrygga, användandet av mobiltelefoner samt att elevernas kännedom om trygghetsteamet ska öka. Elevhälsan och rektorn uppger att de prioriterade åtgärderna grundar sig på en analys av resultatet av enkäten som elever och vårdnadshavare svarat på. All personal har diskuterat de prioriterade åtgärderna återkommande vid arbetsplatsträffar. Resultatet av enkäten har sammanställts och också diskuterats i klasserna. Det var i de diskussionerna det framkom att elever kan känna sig otrygga i omklädningsrummen eftersom de tyckte att det var så öppet i duschrummet. Draperier har därför satts upp i en del av duscharna. Rektorn beskriver att det var ett medvetet val att inte sätta upp draperier i alla duschar eftersom det oftast inte ser ut så på exempelvis badhus och att man därför både ville ge eleverna möjligheten att kunna välja draperier men också *"vänja"* eleverna vid att det inte finns draperier överallt.

Av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling framgår tydliga rutiner kring anmälan av kränkningar och trakasserier. Eleverna beskriver också att lärarna och övrig personal snabbt ingriper och att skolans trygghetsteam kan komma och prata med elever när något hänt. Detta speglas också i skolenkäten⁴ där pedagogisk personal skattat området *"Förhindra kränkningar"* högre än genomsnittet för samtliga medverkade skolenheter.

³ I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal våren 2019 är indexvärdet för påståendet *"på den här skolan känner sig eleverna trygga"* 7,5 vilket kan jämföras med 7,6 för samtliga medverkande skolenheter. Värdena går från 1 till 10, där ett högt värde indikerar en positiv uppfattning.

⁴ I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal våren 2019 är indexvärdet för området *"Förhindra kränkningar"* 9,1 vilket kan jämföras med 8,6 för samtliga medverkande skolenheter. Värdena går från 1 till 10, där ett högt värde indikerar en positiv uppfattning.

Skolans arbete med att skapa studiero

Skolan arbetar delvis med att skapa studiero för eleverna, men studieron varierar mycket mellan olika klasser och lektioner och det förekommer också störande element i undervisningen.

I skolenkäten⁵ har pedagogisk personal skattat området ”Studiero” lägre än genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter. Det är främst påståendet ”*Det är en god studiemiljö på skolan*” som avviker mest. I lärarintervjuerna framkommer en tudelad bild där lärarna beskriver att studieron varierar mellan olika grupper. I elevintervjuerna framkommer också en varierande bild där man uppger att studieron skiljer sig mellan olika lärare, klasser och mellan olika lektioner. Några elever uppger att det är mycket stök och skrik i vissa klasser och under vissa lektioner vilket leder till att eleverna blir störda i sitt arbete. Andra elever säger att det oftast är lugnt så att det går att koncentrera sig. Vid de lektionsobservationer som genomfördes såg Skolinspektionen också exempel på att studieron varierade mellan olika klasser på det sätt eleverna beskriver.

Exempel på vidtagna åtgärder för att förbättra studieron är enligt rektorn och lärare att klasserna delats in i mindre grupper och att fler vuxna finns i rummet. Som exempel kan nämnas årskurs 2 med 45 elever som består av tre parallellklasser och dessutom är indelad i fyra mindre grupper, blå, gul, grön och röd. Lärarna styr dessutom på ett aktivt sätt elevernas placering i klassrummet med en medveten tanke på studiero men också utifrån en pedagogisk studietanke. Exempelvis har eleverna olika bänkgranne vid olika lektioner trots att gruppindelningen som helhet är lika på alla lektioner. Eleverna uppger att det är mindre stökigt i de mindre färggrupperna. Det finns ordningsregler men eleverna i ett av arbetslagen säger att de inte följs av alla elever.

⁵ I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal våren 2019 är indexvärdet för området ”Studiero” 5,8 vilket kan jämföras med 6,8 för samtliga medverkande skolenheter.

För påståendet ”*det är en god studiemiljö på skolan*” är indexvärdet 5,9 vilket kan jämföras med 7,2 för samtliga medverkande skolenheter. Värdena går från 1 till 10, där ett högt värde indikerar en positiv uppfattning.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att Volgsjö skola F-3 i *flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Trygghet och studiero, men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Det samlade arbetet med att skapa studiero på skolan behöver utvecklas. Personalen ska ha möjligheter att lära av varandra, få en samsyn, utveckla gemensamma strategier för att skapa och upprätthålla studiero samt, utvärdera om de insatser som genomförs ger önskvärd effekt.

Granskningen visar att det samlade arbetet med att skapa och upprätthålla studiero på skolan behöver utvecklas. Det finns behov av ett tydligare gemensamt förhållningssätt i arbetet med studieron på skolan.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av förarbetena⁶ till skollagen framgår att en av de viktigaste förutsättningarna för att eleverna ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna diskuterar och når en samsyn kring gemensamma förhållningssätt och strategier för att skapa och upprätthålla studiero i samtliga klasser. Utgångspunkter för arbetet bör vara både lärares och elevers upplevelse av den aktuella studieron och med målet att alla elever ska uppleva studiero.

För att skapa en god studiero där eleverna ges större möjlighet att ägna sig åt skolarbetet utan att bli störda kan rektorn tillsammans med lärarna följa upp och utvärdera den stora variationen av arbetsuppgifter, olika förflyttningar och personal som frekvent kommer och lämnar klassrummet som också nämnts ovan i området

⁶ prop. 2009/10:165, s. 320 f

"Undervisning". Detta kan vara faktorer som i sig riskerar att påverka studieron på lektionerna. Skolinspektionen uppmärksammade vid lektionsobservationerna tendenser till att många olika processer som också involverade ett flertal personer skedde under ett och samma lektionspass. Till exempel kom vuxna frekvent in och hämtade elever till andra aktiviteter. Aktiviteterna är i sig ändamålsenliga och med fokus på elevernas lärande men sammantaget observerade Skolinspektionen att eleverna blev avbrutna och distraherade i sitt arbete.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och omdömen ges i *hög utsträckning*.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att rektorn följer upp elevernas omdömen i samtliga ämnen och resultat på nationella prov samt analyserar resultaten och eventuella skillnader mellan resultat på nationella prov och omdömen och för diskussioner med lärarna om detta. Vidare ger rektorn goda förutsättningar för lärarna att säkerställa likvärdighet i sitt bedömningsarbete.

Rektorns analys av skillnader i bedömningar

Rektorn följer upp och analyserar elevernas omdömen i alla ämnen och årskurser. Under förra läsåret identifierade rektorn att lärarnas bedömningar av elevernas kunskaper var påfallande likartade. Eftersom skolan endast har elever upp till årskurs 3 sätter lärarna inte betyg. Däremot skriver lärarna omdömen i alla ämnen varje termin. I samband med att lärarna skriver omdömena anger de för varje elev om elevens kunskaper är på en *över godtagbar* nivå, *godtagbar* nivå eller *riskerar att inte nå godtagbar* nivå. Rektorn sammanställer detta för varje ämne och diskuterar sedan resultaten med lärarna. Under föregående läsår uppmärksammade rektorn att omdömena främst beskrev elevernas kunskaper som godtagbara medan de övriga alternativen sällan användes. Rektorn beslutade därför om att inleda ett utvecklingsarbete kring området bedömning vilket också inletts under vårterminen 2019 och fortsätter under innevarande läsår.

Kvalitetssäkring av omdömen

Rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt kvalitetssäkra dessa. Förutom de ämnesdiskussioner som sker dagligen på skolan där bedömningsfrågor ingår som en naturlig del finns också återkommande likvärdighetsdiskussioner i olika bedömningsgrupper. Dessa är styrda av rektorn som, vid behov, vidtar utvecklingsinsatser. Lärarna beskriver också hur de använder Skolverkets bedömningsstöd. Vidare diskuterar lärarna resultaten på de nationella proven och jämför med elevernas omdömen varefter rektorn för diskussioner med lärarna om detta. Lärarna säger att de tycker att de är "på gång" i likvärdighetsarbetet på skolan och att det är mer konkret nu under höstterminen 2019 jämfört med hur det varit tidigare. Exempelvis är det stort fokus på bedömningsfrågor i de olika bedömningsgrupperna. Lärarna ger exempel på att resultaten på nationella provet "visade en dipp" vad gäller faktatexter i svenska och att rektorn då såg till att ett utvecklingsarbete kring just faktatexter inleddes.

Den utveckling som skett på senare tid återspeglas också i skolenkäten⁷ som genomfördes under föregående läsår, våren 2019, där pedagogisk personal då skattade påståendet "*på den här skolan är det tydligt hur bedömningen av elevernas kunskapsutveckling ska gå till*" betydligt lägre än genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter medan motsvarande siffror för påståendet "*på den här skolan samarbetar vi lärare kring bedömning av elevernas kunskaper*" var högre och låg i linje med genomsnittet för samtliga enheter.

⁷ I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal våren 2019 är indexvärdet för påståendet "*på den här skolan är det tydligt hur bedömningen av elevernas kunskapsutveckling ska gå till*" 5,2 vilket kan jämföras med 7,3 för samtliga medverkande skolenheter.

För påståendet "*på den här skolan samarbetar vi lärare kring bedömning av elevernas kunskaper*" är indexvärdet 7,1 vilket kan jämföras med 7,3 för samtliga medverkande skolenheter. Värdena går från 1 till 10, där ett högt värde indikerar en positiv uppfattning

Skolinspektionen bedömer sammantaget att Volgsjö skola F-3 i *hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Stina Linder

Beslutsfattare
Signerat av: Stina Linder

X Anders Holmgren

Föredragande
Signerat av: Anders Holmgren

I handläggningen av ärendet har även utredare Terje Holand och jurist Elina Axelsson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 9–10 september 2019. Besöket genomfördes av utredarna Anders Holmgren och Terje Holand.

Volgsjö skola F-3 ligger i centrala Vilhelmina. Skolbyggnaden delas med skolenheten Volgsjö skola 4-6 samt en grundsärskola.

Vid skolenheten bedrivs undervisning i grundskolans årskurser 1-3 samt i förskoleklass. Vid tiden för Skolinspektionens granskning går 146 elever på skolan. Skolenheten leds av en rektor.

I Skolverkets officiella statistikdatabas framgår att resultaten på de nationella ämnesproven i matematik för årskurs 3 läsåret 2017/18 var lägre jämfört med medelvärdet för riket. Andelen elever som nådde kravnivån varierade från 70,4 procent (skriftliga räknemetoder: subtraktion) till 92,6 procent (symmetri: massa). Detta kan jämföras med motsvarande resultat för riket som var 82,6 procent respektive 95 procent.

Resultaten för ämnesprovet i svenska för årskurs 3 var också lägre jämfört med medelvärdet för riket. Andelen elever som nådde kravnivån varierade mellan 79,2 procent (enskild högläsning) och 100 procent (tala: muntlig uppgift). Detta kan jämföras med motsvarande resultat för riket som var 94,4 procent respektive 98 procent.

I Skolinspektionens skolenkät från våren 2019 framgår att pedagogisk personal skattar området studiero lägre (5,8) än snittet för samtliga medverkande skolenheter (6,8). Indexvärdet inom området trygghet ligger också något lägre (7,5) jämfört med värdet för samtliga medverkande skolenheter (8,0). För elever redovisas inte motsvarande statistik på grund av för få svarande.